

Nosme všetci rúško

Prenášačmi nákazy
koronavírus sú najmä ľudia
bez príznakov ochorenia.

Milí priatelia,

je ťažké sa vám prihovoriť v čase, keď po vydaní nášho štvrt' ročníka bude mimoriadna situácia na Slovensku možno úplne iná. Zatvorené školy, obchody, nedostatok ochranných prostriedkov v nemocniciach a lekárňach, karanténne opatrenia a obmedzenia, ktoré mnohé rodiny odstavili od komfortu 21. storočia. Tomuto čelíme v posledných týždňoch a čo nás ešte čaká nikto ani netuší.

Máme za sebou prvé jarné dni, ktoré sme boli aj napriek teplým slnečným lúčom vplyvom šírenia koronavírusu COVID-19 nútení tráviť za dverami našich obydľí. Čas na našej planéte sa zastavil a my si uvedomujeme aké vzácne je stretnúť niekoho na ulici, vojsť do predajne potravín a kúpiť si aspoň tie najzakladanejšie potraviny, aké vzácne je zúčastniť sa svätej omše a podať si ruku na znak pokoja a iné vzácnosti, ktoré sme už možno samozrejmosťou ani nevnímali. Samozrejmosťou by mala byť nielen v týchto ťažkých chvíľach ľudskosť a ochota pomáhať jeden druhému. Všetci sme súčasťou neľahkej skúšky a je len na nás ako ju zvládneme.

Pomôžme si navzájom!

Dňa 13. marca 2020 bola Vládou Slovenskej Republiky vyhlásená Mimoriadna situácia, ktorá značne obmedzila dostupnosť ochranných a dezinfekčných prostriedkov potrebných ako prevencia pred nakazením sa vírusom COVID-19. Dobrovoľníčky z našej dedinky behom víkendu zmobilizovali svoje sily a začali postupne vyrábať rúška, ktoré sa postupne k vám distribuovali prostredníctvom miestnych obchodov (potraviny Večierka a potraviny Pod Lážňou). Touto cestou by som sa chcel v mene nás občanov Vyšných Ružbách poďakovať všetkým tým, ktorí k tomuto činu pridali svoju ruku a akokoľvek pomohli.

ĎAKUJEME.

Chráňme si svoje zdravie, zdravie svojich blízkych a známych tým, že budeme zodpovední v používaní ochranných prostriedkov, ktoré zabránia šíreniu tohto vírusu medzi nami. Držme si palce v tomto náročnom boji a pomáhajme si lebo to je ľudské.

Mgr. Peter Martinek
starosta obce

Vysoký záujem o parlamentné voľby vo volebnom okrsku č.1 Vyšné Ružbachy

VÝSLEDKY PARLAMENTNÝCH VOLIEB 2020

OĽaNO – 190 hlasov
 SMER-SD – 147 hlasov
 ĽSNS – 126 hlasov
 KDH – 103 hlasov
 SME RODINA – 72 hlasov
 ZA ĽUDÍ – 65 hlasov
 DOBRÁ VOĽBA – 40 hlasov
 Koalícia PS SPOLU – 40 hlasov
 SNS – 35 hlasov
 SaS – 24 hlasov
 VLAST – 14 hlasov
 MÁME TOHO DOŠŤ I – 8 hlasov
 Socialisti.sk – 5 hlasov
 SLS – 3 hlasy
 MOST – HÍD – 2 hlasy
 SHO – 1 hlas
 Demokratická strana – 1 hlas
 SOLIDARITA – 1 hlas
 Hlas ľudu – 1 hlas
 MKO – MKS – 1 hlas

**PARLAMENTNÉ
VOLBY 2020**

VOLEBNÝ OKRSOK - Č.1 - VYŠNÉ RUŽBACHY

P očas volebného sobotného dňa, 29. februára 2020, bolo vydaných 899 hlasovacích obálok, čo je 84,17 % volebnej účasti pre náš okrsk. Jednotlivé strany mali odovzdané platné hlasy v tomto poradí (od najväčšieho počtu po najmenší počet - viď tabuľka).

Hlasovaciú obálku si do zahraničia požiadalo 14 obyvateľov našej obce a 13 obálok sa vrátilo s voľbou späť. Perličkou týchto volieb bola odoslaná a vrátená volebná obálka z krajiny Peru. Okrem volebného okrsku č.1, ktorý sa už tradične nachádzal v budove obecného úradu, okrskári navštívili imobilných klientov v ubytovacích zariadeniach kúpeľov Vyšné Ružbachy a.s., klientov zariadenia Senior Residence a tiež našich spoluobčanov, ktorí si požiadali o prenosnú urnu.

Obec Vyšné Ružbachy vydala 51 volebných lístkov občanom našej obce, ktorí chceli voliť v iných volebných okrskoch ako doma, vo Vyšných Ružbachoch. Do obce Vyšné Ružbachy prišlo voliť 222 voličov z rôznych kútov Slovenska. Títo 222 voliči boli obyvatelia iných obcí a miest a vo Vyšných Ružbachoch si uplatnili svoje právo voliť.

Tohoročné voľby sa zapíšu do dejín veľkým záujmom a účasťou obyvateľstva v parlamentných voľbách 2020.

**Spracoval R. Babjarčík,
predseda miestnej
okrskovej volebnej komisie**

Deň 16. február 2020 bol v našom obecnom kalendári označený ako „Karneval na ľade“. Pani Zima sa ale v tento deň rozhodla, že nám ľad nedopraje. Nedali sme sa odradiť, a tak sa deti, vyobliekané v krásnych maskách, aj s rodičmi zišli na parkovisku pri Diane.

Karneval pripravila obec Vyšné Ružbachy v spolupráci s kultúrnou komisiou obce a občianskym združením Ružbašský prameň.

O skvelú zábavu, tanec a hry sa postarali naši skauti, ktorí sa tiež nahodili do vtipných kostýmov. Účastníci karnevalu sa postupne predstavili, opísali svoje karnevalové masky a porozprávali o tom, ako dlho sa výrobe svojich kostýmov venovali a čo ktorá maska predstavuje. Tvorivosť sa medzi nekládli, čoho výsledkom bolo defilé zaujímavých rozprávkových postavičiek, zvieracích kostýmov, ale aj iných motívov, ako nevesta, rubíková kocka, veselý klaun či popcorn.

Počas diskotéky sa podával teplý čajík a horalky. Deti sa skvelo zabavili a zatancovali si na výber perfektných detských hitov. Na záver boli vyhlásení víťazi, ktorí

boli oblečení v najzaujímavejších a najkreatívnejších maskách. Prevezli si malé darčeky a zábava pokračovala, až kým sa čajík a horalky neminuli ☺ Ďakujeme všetkým účastníkom aj organizátorom za príjemnú fašiangovú akciu.

Spracovala
Ing. Juliána Jozefíková
Foto: Marcela Malá

Fašiangový ples 2020

Fašiangy sú obdobím radosti, veselosti, karnevalov a plesov. Preto sa v sobotu 22.02.2020 aj v našej obci konal prvý fašiangový ples, ktorý pripravili členky kultúrnej komisie so zamestnancami Obecného úradu vo Vyšných Ružbachoch. Ples sa konal v reštaurácii Ružbašský dvor a otvoril ho práve majiteľ reštaurácie, pán Ján Budzák. Následne prenechal slovo nášmu pánovi starostovi, Mgr. Petrovi Martinekovi, ktorý hostí privítal, zaželel im príjemnú zábavu a po slávnostnom prípitku ples otvoril valčíkom. Nasledovala zábava až do skorého rána. Do tanca zahrála hudobná skupina PROMO. Veľkou dávkou energie prispela tiež bubnová šou BATIDA, ktorá roztlieskala a roztancovala všetkých prítomných. Pred polnocou sa začali z osudia losovať tombolové lístky a vyhlasovali sa šťastní výhercovia cien. Aj touto cestou sa chceme poďakovať štedrým darcom, ktorí darovali do tomboly hodnotné ceny. Všetci prítomní si užívali vynikajúcu atmosféru a bavili sa do skorého rána. Ďakujeme všetkým, ktorí akýmkoľvek spôsobom prispeli k tomu, aby bol tento prvý ročník fašiangového plesu nezabudnuteľný.

Spracoval:

Ing. Juliána Jozefiková

Foto: Marcela Malá

ZO ŽIVOTA ŠKOLY

ZŠ s MŠ Vyšné Ružbachy ponúka žiakom okrem vzdelávania množstvo mimoškolských aktivít. Deti sa veru nudiť nestihajú. Po vianočných prázdninách ich čakali súťaže, exkurzie, návštevy divadla, prednáška so psychologičkou, či prikrmovanie vtákov v prírode. Popri zhodnotení výsledkov za 1. polrok sa stihli vyšantit na snehu, vyrobiť si valentinky, či absolvovať zimné posedenie pri čaji. Prebiehajú okresné súťaže vo futsale, volejbale i futbale žiakov.

» Výsledky žiakov - Všetkovedko

Veľký súboj o najmúdrejšieho medzi najbystrejšími pre druhákov, tretiakov a štvrtákov na ZŠ

Výsledky žiakov – Všetkovedko

V novembri 2019 sa na našej základnej škole odohral súboj o najmúdrejšieho medzi najbystrejšími. Druháci, tretiaci a štvrtáci, ktorí svojím výkonom dokázali, že rozumejú okolitému svetu, právom získali titul VŠETKOVEDKO aj v našej škole. Všetkým všetkovedkom gratulujeme!

Celoslovenská vedomostná súťaž VŠETKO-

VEDKO sa teší veľkej obľube nielen medzi žiakmi, ale aj medzi učiteľmi a rodičmi. O obľúbenosti súťaže svedčí aj fakt, že za 10 rokov sa do súboja o VŠETKOVEDKO zapojilo už 118 807 žiakov! Všetkovedko kladie deťom otázky zo všetkých oblastí, s ktorými sa doteraz stretli – vlastiveda, prírodoveda, slovenský jazyk, anglický jazyk, matematika, hudobná, výtvarná, dopravná a infromatická výchova.

Vyučujúce: 1. stupňa

» Šaliansky Matko

17. januára 2020 sa konalo okresné kolo recitačnej súťaže v prednese sloven-

ských povestí Šaliansky Matko. Recitátori sa na súťaž poctivo pripravili a svoje umelecké schopnosti predvedli pred odbornou porotou. Našu školu reprezentovali Martinka Bujdošová III. A., Sofia Romanová V. A., Karin Grigereková VII. A. Súťažilo sa v troch kategóriách a naši žiaci získali čestné uznania.

Blahoželáme a držíme palce v ďalších recitačných súťažiach.

» Regionálne kolo finančnej olympiády

Žiaci 8. a 9. ročníka našej školy sa zapojili do 1. ročníka regionálneho kola Finančnej olympiády pre žiakov základných škôl, ktorú zorganizovala Obchodná akadémia v Starej Lubovni. Súťaže sa zú-

častnilo 12 tímov. Ten náš súťažil v zostave: Barbora Kendrová, Sára Gabrielyová, Tomáš Leščinský a Tomáš Gončár. Ďakujeme im za dôstojnú reprezentáciu školy. Už teraz sa tešíme na ďalšie ročníky súťaže. Určite účasť neodmietneme.

» Tvorba zo snehu

Aj keď je táto zima skúpa na sneh, podarilo sa nám vystihnúť poveternostné podmienky vhodné na tvorbu snehových výtvorov a veselé hry na snehu. Každá trieda sa usilovala vytvoriť čo najkrajšie dielo. Boli to výtvory z ríše zvierat, rozprávok i bežného života. Tak sme si aspoň na krátku chvíľu skráslili okolie školy.

» Beseda s lekárkou

V čase zvýšeného výskytu chrípky a iných respiračných ochorení sme pozvali na besedu pani doktorku MUDr. Barbaru Turlíkovú, aby žiakom prvého stupňa porozprávala o tom, ako predchádzať chorobám a čo robiť, keď už chorí sme. Deti sa do besedy aktívne

zapájali, hovorili o svojich skúsenostiach s chorobami a lekármi. Pani doktorke ďakujeme, že si našla čas a prišla medzi nás.

» Školský karneval

V piatok 21. 2. 2020 žila škola od rána karnevalom. Strašidlo obsadilo aj

školskú vrátnicu. Tá prvá fašiangová zábava začala v telocvični po druhej vyučovacej hodine. Súťaž, hry, tombola, tanec. Taký bol karnevalový deň v našej škole. Ďakujeme učiteľkám, ktoré ho zorganizovali s aktívnou pomocou deviatakov. Tiež ďakujeme kuchárkam v školskej jedálni, ktoré upiekli torty. Jednu pre víťaznú skupinovú masku 6. A triedy a druhú pre organizačný tím z 9. A.

» Karneval v škôlke

V materskej škole sme sa rozlúčili s fašiangami tak poriadne – karnevalovo. Na detičky i učiteľky v maskách bolo radosť pozrieť. Po predstavení všetkých masiek nechýbala poriadna diskotéka. Tanečné choreografie deti zvládajú ľavou zadnou. Prežili sme veselý deň plný tanca, radosti a smiechu.

» Zimné radovánky

Ružbašskú prírodu, jej krásu, ale hlavne sneh si užívali druháci a tretiaci počas hodín telesnej výchovy v rámci tematického celku Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti. A že sa im to veľmi páčilo snáď ani netreba písať ☺

» Lyžiarsky výcvik žiakov

Na mimoriadne dobre upravených svahoch absolvovali žiaci základnej školy od 10.2 do 14.2.2020 v streisku SKIPARK Vyšné Ružbachy lyžiarsky výcvik. K dobrým pocitom z pekného prostredia a vyhovujúceho počasia prispela aj snaha žiakov zdokonaľiť sa v zjazdovom lyžovaní. Ďakujeme všetkým pracovníkom streduška za ústretovosť a krásne upravené svahy.

» Zábava v školskom klube detí

V školskom klube trávajú deti čas rozmanito. Po „námahavom“ vyučovaní od-dychujeme a relaxujeme na koberci pri počúvaní alebo čítaní rozprávok podľa vý-beru detí. Neskôr sa venu-jeme rôznym aktivitám – tvoríme papierové výtvy na aktuálne témy a obdo-bie, hráme spoločenské a pohybové hry, chodíme na vychádzky, spoznáva-me okolie školy, v zime sa sánkujeme, či stavíme snehuliakov. Nové vedo-mosti získavame hrovou formou prostredníctvom tajničiek, rébusov i hlavo-lamov. V školskom klube je vyhradený čas aj prípra-ve na vyučovanie. Nie kaž-dé dieťa má tieto aktivity rado. Preto využívame in-teraktívnu tabuľu. Občas aj

na sledovanie rozprávok. Zimné čajové popoludnie sme využili aj výchovne a rozprávali sme sa o tom, prečo je dobre piť čaj v období chorôb. Ochutnávali sme rôzne druhy. Najviac deťom chutili ovocné. Výroba novoročných pozdravov a valentínok tiež spestrila náš pobyt v družine. Teraz už len netrepežlivo čakáme jar. Teplé snečné počasie nám umožní tráviť čas viac na ihrisku, hrať rôzne hry a hlavne byť viac na čerstvom vzduchu.

Mgr. Lenka Ščensná

» Školské kolo Hviezdoslavovho Kubína

Hviezdoslavov Kubín je najstaršou a najprestížnejšou súťažou v oblasti detského umeleckého prednesu poézie a prózy na Slovensku. Dňa 27. februára 2020 sa v našej škole uskutočnilo školské kolo tejto súťaže v I. kategórii – žiaci 2.- 4. ročníka ZŠ. Najúspešnejšia recitátorka v prednese poézie bola druháčka, Viktória Hanečáková a v prednese prózy uspela tretiačka Martina Bujdošová. Tieto dve žiačky postúpili do okresného kola a budú tak reprezentovať našu školu. Držíme im palce!

Ďalší úspešní recitátori:

Próza: 2. miesto: Kristína Grechová (4.A)

Poézia: 2. miesto: Oliver Kovaľ (3.A)

3. miesto: Bruno Budzák (4.A)

» Starý mobil sem

V rámci školského recyklačného programu Recyklohry, do ktorého je naša škola zapojená, práve prebieha súťaž SMS – Starý mobil sem – zber starých mobilov. Súťaž trvá do 30.4.2020. Zberná nádoba sa nachádza vo vestibule školy aj v materskej škole. Preto spolu vyzbierajme čo najviac starých mobilov, ktoré sa zrecykľujú, aby mohli byť opäť užitočné, napríklad pri výrobe

vesmírnej techniky. A spolu tak pomôžeme našej planéte ☺.

Na stránky časopisu sa nezmestí všetko, čo sme zažili. Prebieha príprava na okresné kolo Hviezdoslavovho Kubína, Pytagoriáda, či olympiády. Čaká nás marec – mesiac knihy, návštevy knižníc, mesiac hlasného čítania, zážitkové vyučovanie meteorológie a v neposlednom rade prijímačky žiakov na stredné školy. V jarných mesiacoch sa budú konať voľby novej rady školy.

Sledujte našu stránku www.zsvysneruzbachysl.edupage.org a dozviete sa viac.

Spracovala:
Anna Krutková

Príležitostná výzva Antivírus

Výzva je určená pre členov všetkých vekových kategórií a zameriava sa na zvládnutie krízy s koronavírusom. Vytvorená bola na motívy výzvy Modrý život pre aktuálne podmienky.

s nejakými prácami alebo sa naučím novú zručnosť, prípadne sa zlepším v tej, ktorú už ovládam (rátať sa aj školské povinnosti).

Povzbudenie blížneho – Poteším alebo upokojím správu či telefonátom niekoho z môjho okolia.

Potešenie dňa – Každý deň zažijem niečo radostné alebo niečo, pri čom si oddýchnem (kniha, spoločenská hra, dobrý film...).

Karanténny denník – Viedem si denník s krátkymi zápiskami jednotlivých dní – čo som prežíval, čo sa udialo vo svete a na Slovensku (môže byť aj elektronický – napr. aplikácia daylio).

Pozostáva zo 7 jednoduchých úloh, ktoré treba denne plniť. Výzva sa plní do opätovného nástupu školákov do školy. Na splnenie výzvy je potrebné začať ju plniť najneskôr od 20.3. a na záver výzvy nemať celkovo viac nesplnených úloh, ako je počet dní plnenia.

Ochranné rúško – Vlastným ochranné rúško (kúpené alebo vlastnoručne zhotovené) a nosím ho na všetkých miestach, kde to určujú aktuálne nariadenia. Návod na používanie.

Hygiena rúk – Umyjem si ruky teplou vodou a mydlom po každom príchode z vonku a pred každým jedlom. Návod na umývanie rúk.

Zdravý život – Zjem aspoň jeden kus zeleniny alebo ovocia, vypijem pol litra teplého čaju a vyspím sa aspoň 7 hodín.

Naplnený čas – Pomôžem doma alebo v okolí

Výzva je určená pre členov všetkých vekových kategórií a zameriava sa na zvládnutie krízy s koronavírusom. Výzva sa plní do opätovného nástupu školákov do školy. Na splnenie je potrebné nemať celkovo viac nesplnených úloh, ako je počet dní plnenia výzvy.

máj ANTIVÍRUS

v období .....

DEŇ	📄	📱	📺	📞	📧	📅	DEŇ	📄	📱	📺	📞	📧	📅
1							16						
2							17						
3							18						
4							19						
5							20						
6							21						
7							22						
8							23						
9							24						
10							25						
11							26						
12							27						
13							28						
14							29						
15							30						

📄 ochranné rúško 📱 hygiena rúk 📺 zdravý život 📞 naplnený čas 📅 povzbudenie blížneho 📧 ponorenie dňa 📅 karanténny denník

Aktívni seniori reprezentovali

Seniori okresu Stará Ľubovňa sa zúčastnili vo štvrtok 20. februára na druhom ročníku podujatia pod názvom „Fašiangová šiška 2020“ v starobylej obci Hniezdne. Bohatý kultúrny fašiangový program odštartoval dopoludnia svätou omšou v jubilejnom kostole svätého Bartolomeja, ktorý si toho roku pripomína 200 rokov od svojho postavenia. Počas svätej omše, ktorú slúžil farár farnosti prof. Peter Olekšák, emeritný prorektor katolíckej univerzity, priniesli naše seniorky, Marta a Zlatica, obetné dary, vlastnoručne upečené šišky. Po skončení svätej omše sa seniori presunuli do areálu Nestville Park Hniezdne, kde sa celé toto zmysluplné podujatie konalo. Priestory, ktoré v minulosti slúžili na poľnohospodárske účely, dnes ponúkajú moderný, reprezentačný priestor, v ktorom

sa snúbi krása dreva a harmónia prostredia. Práve tam mali seniori pripravenú voľnočasovú aktivitu, ktorá je nástrojom kreativity, záujmu, ale aj reprezentovania danej obce a klubu seniorov. Svoju chutnú fašiangovú šišku do Hniezdného prišlo odprezentovať 22 obcí a miest okresu Stará Ľubovňa, čiže 21 družstiev. Región Horného Spiša je špecifický nielen krásou okolitej prírody, bohatým žriedlom prameňov a historických lokalít, no predovšetkým ľudským potenciálom vytvárať a uchovávať ľudové zvyky, tradície, svoj jazyk a nárečie alebo kultúru či náboženstvo. A práve toto všetko je pokladom okresu Stará Ľubovňa, kde žije množstvo národností a etník, počnúc Rusínmi, Nemcami, Goralmi, ale aj Šarišanmi alebo Spišiakmi. Nestville Park Hniezdne má zaujímavú polohu. Je

na križovatke ciest do Tatier, Pienin a Šariša, a práve toto miesto spĺňa očakávanie mnohých, ktorí sem prichádzajú. A ani ináč nebolo, keď na tohoročnú Fašiangovú šišku prišlo množstvo aktívnych seniorov, ktorí upiekli svoju najchutnejšiu šišku a nebáli sa odprezentovať svoje kulinárske schopnosti. Aj naša obec mala v Hniezdnom svoje zastúpenie. Pani Mária Múdra, Marta Dubjelová a Zlatica Gabrielyová si vo štvrtok privstali, aby zapravili cestu a upiekli čerstvé šišky, ktoré reprezentovali našu goralskú a kúpeľnú obec Vyšné Ružbachy. Stôl, na ktorom boli šišky pripravené reprezentovať družstvo z Vyšných Ružbách, bol prikrytý dobovým ručne vyšívaným obrusom z našej obce, na stole okrem šišiek nechýbala domáca škvarková nátierka a lahodný nápoj – prameň Jozef pri pošte. Každé

našu obec na Fašiangovej šiške

súťažné družstvo sa snažilo okrem šišiek doniesť niečo, čo ešte viac vystihuje ich obec a mesto. Tešíme sa, že seniori prichádzajú oblečení v ich ľudovom odevu - kroji. Rôznorodosť farieb, čipiek a mašlí prezrádza bohatstvo nášho regiónu. Každá aktivita, na ktorú seniori prídu, má aj svojho vzácného hosťa. Tento rok sa seniorom prihovoril vzácný hosť Fašiangovej šišky, pán predsedu Prešovského samosprávneho kraja, Milan Majerský, ktorý prijal pozvanie seniorov a prišiel do Hniezdneho. Počas celého fašiangového dňa mohli seniori vidieť a zažiť vystúpenie FS Lubovňan, prezrieť si výstavu vystavených krojov regiónu Stará Lubovňa, plenérov obrazov projektu: Poznaj svoj kraj od Martina Karaša, ochutnať produkty čajov Agrokapraty Plavnica a lahodnej talianskej kávy Cafeteria Siciliana, vypočuť si pred-

nášku policajného zboru na tému: Prevencia kriminality seniorov, ale aj zapojiť sa do súťaže, v ktorej vyhrávali naozaj všetci. Rozdali sa krásne tričká, hodnotné publikácie, cd nosiče a rôzne darčkové predmety. Kým jedni súťažili o zaujímavé darčeky, porota ochutnávala šišky, ktoré na konci podujatia ohodnotila. A práve členovia poroty nešetřili chválami na jednotlivé družstvá. Na súťaži Fašiangovej šišky nie je nikto víťaz, ba ani porazený. Nie je dôležité byť prvým, ale cieľom je pripraviť prostredie, kde sa môžu všetci stretnúť, zabaviť a pookriať od všedných radostí a starostí. Aj tento rok boli ocenené všetky družstvá hodnotnými cenami, ďakovným listom a krásnou duchovnou pamiatkou – portrétom svätého Bartolomeja. Na záver všetci boli pozvaní na fašiangovú kapustnicu, pripravenú už tradične

seniormi našej obce. Seniorom Márií Múdrej, Monike Dudzikovej, Anne Grechovej a Štefanovi Fialkovi ďakujeme za profesionálne reprezentovanie našej obce a ochotný prístup pri príprave kapustnice pre všetkých seniorov a hostí Fašiangovej šišky. Zároveň chceme poďakovať seniorom z našej obce za ich prístup a reprezentovanie nás všetkých na tejto akcii. Špeciálne poďakovanie patrí Jozefine Guregovej za podporu celého podujatia, Okresnej organizácii JDS v Starej Lubovni, neziskovým organizáciám, ktoré pripravovali celé podujatie a v neposlednom rade veľké poďakovanie patrí nášmu pánovi starostovi, Petrovi Martinekovi, za ochotu podporiť seniorov v tejto aktivite a logisticky zabezpečiť odvoz a prívoz seniorov z Hniezdneho.

**Spracoval:
Radoslav Babjarčík**

Medzinárodný deň žien v klube JDS

MDŽ oslávili členky jednoty dôchodcov spoločne so starostom obce Petrom Martinekom.

Stretnutie sa uskutočnilo v nedeľu 8. marca 2020 popoludní v klube JDS Vyšné Ružbachy. Starosta obce, Peter Martinek, zaľahoželal seniorkám k ich sviatku Medzinárodnému dňu žien a ako darček dostala každá členka krásny červený karafiát. Celé stretnutie sa nieslo v duchu úcty k ženám a vzájomnej spolupatričnosti.

Ďakujeme.

NOVINKA: „Tematické stredy v klube JDS Vyšné Ružbachy“

Klub seniorov v našej obci pripravil pre všetkých záujemcov v roku 2020 prvú sériu prednášok na rôzne zaujímavé témy, ktoré odznejú každú poslednú stredu v mesiaci v priestoroch klubu dôchodcov pri telocvični základnej školy.

Tešíme sa na Vás. Vstup na prednášku je voľný.

- **Streda 25. marec 2020 začiatok 17 : 00 hod.**
1. Obdobie pôstu a Veľkej noci - zvyky a tradície. (Etnológ)
- **Streda 29. apríl 2020 začiatok 17:00 hod.**
2. Rok Božieho slova. (Katolícky kňaz – biblista)
- **Streda 27. máj 2020 začiatok 17:00 hod.**
3. Dbám dostatočne o svoje zdravie? Dobré rady a usmernenia. (Lekár)
- **Streda 24. jún 2020 začiatok 17:00 hod.**
4. Objav v sebe kreativitu. Tvorivé dielne. (Kreatívny ergoterapeut)
- **Streda 30. september 2020 začiatok 17:00 hod.**
5. Ako úspešne riešiť a zvládať konflikty. (Psychológ)
- **Streda 28. október 2020 začiatok 17:00 hod.**
6. Príklad svätých v našom živote. (Katolícky kňaz – historik)
- **Streda 25. november 2020 začiatok 17:00 hod.**
7. Bezpečnosť môjho príbytku a okolia, v ktorom žijem. (Príslušník OR PZ SR)
- **Streda 30. december 2020 začiatok 17:00 hod.**
8. Ako to bolo za mojich čias. (Etnológ)

Správa o činnosti DHZ Vyšné Ružbachy

Vážení členovia, výročná členská schôdza má významné postavenie v činnosti Dobrovoľného hasičského zboru, jej poslaním je zhodnotiť činnosť a hospodárenie za uplynulé obdobie, stanoviť plán činnosti a rozpočet na budúci výcvikový rok.

Naša organizácia má k dnešnému dňu 32 členov. Výbor DHZ počas roka priebežne na stretnutiach členov výboru prehodnocuje členskú základňu, činnosť jednotlivých členov a ich zapájanie sa do jednotlivých akcií DHZ. Podľa toho sa následne Výbor DHZ rozhoduje o prípadnom znížení / zrušení členstva / respektíve zvýšení členskej základne.

Pri hodnotení jednotlivé činnosti a práce začneme od začiat-

za rok 2019

ku. Aj V roku 2019 sme v spolupráci s obecným úradom zaslali žiadosť na zaradenie DHZ do plánu zvolania a rozdelenia síl a prostriedkov do skupiny „B“. Žiadosť bola schválená a na zároveň nám bola poskytnutá dotácia vo výške 3 000 €, ktoré boli použité na nákup materiálu a prostriedkov pre DHZ a údržbu techniky.

Na začiatku jari 2019 sme odvysielali

v miestnom rozhlasu reláciu k problematike vypalovania trávy a trávnatých porastov a upozornili občanov na zákaz tejto činnosti. Táto relácia asi dosiahla očakávaný účinok, nakoľko sme v roku 2019 nemuseli zasahovať pri požiari trávy.

V ďalšom období nás čakali plánované slávnostné akcie. Jednou je aj pravidelná veľkonočná akcia stráženia Božieho hrobu. Tejto akcie sa pravidelne zúčastňuje väčšina členov, nakoľko je obdobie sviatkov a skoro všetci sú doma z práce v zahraničí doma pri svojich rodinách. Týmto sa chcem všetkým srdečne poďakovať, že aj napriek tomu si našli čas a prišli vzdať úctu a pokoru tomuto sviatku svojou účasťou na čestnej stojke pri

Božom hrobe. Samozrejme veľká vďaka patrí veliteľovi Pavlovi Gončarovovi a ostatným stabilným skalným

členom za organizáciu a plynulý chod celej akcie. Tohto roku sme znova nezabudli na nášho patróna sv. Floriána, a tak sme sa po ročnej prestávke v tento sviatočný deň zúčastnili svätej omše za našich členov. Svojou účasťou sme chceli pripomenúť a vyzdvihnúť túto slávnostnú chvíľu, a tak sme na svätú omšu nastúpili v slávnostných rovnोшатách a so zástavou nášho DHZ. Týmto sa chcem aj poďakovať p. Františkovi Grechovi a firme Comcas s.r.o., ktorá pripravila a sponzorovala posedenie po svätej omši, na ktoré boli pozvaní pán farár, starosta obce a zúčastnení členovia. Aj v roku 2019 sme na konci apríla na požiadanie a v spolupráci s obecným úradom postavili máj pred budovou obecného úradu. Z týchto nezáhradných akcií ešte spomeniem dve výpomocné činnosti t.j. organizácia dopravy a usmerňovanie občanov počas hromadných akcií. Prvou bola pomoc pri pohrebe mamy nášho rodáka p. farára Rasta Waxmónského a druhá pri organizovaní osláv tzv. Grófskej svadby, krste knihy k tejto udalosti a jej uvádzaní do povedomia občanov Vyšných Ružbách.

Zo záhradnej činnosti sme vykonali monitorovanie rieky počas dažďov v mesiaci máj 2019, kde sa vďaka tomuto monitorovaniu a včasnému vyčisteniu naplavených konárov a dreva zabránilo vybreženiu po-

toka pri Ski parku. Nakoľko už máme vytypované miesta, kde môže dôjsť k takejto situácii, včasným zásahom vieme zabrániť vyliatiu vody z potoka, a tak predísť určitým škodám. Počas roka 2019 sme na základe požiadaviek obecného úradu vykonávali rôzne úlohy potrebné pre bezproblémový chod obce / čistenie ciest, vozenie vody do vodojemu na chatách, ukážky činnosti DHZ počas futbalového turnaja a pod./V minulom roku bolo naplánované spoločné cvičenie záchranných zložiek organizované OR HaZZ v Starej Ľubovni „Požiar vľaku v tuneli Ružbašská Miláva“, ale to bolo z technických príčin zrušené. V obci bol aj jeden požiar motorového vozidla, ale na tento výjazd nás krajské operačné stredisko nevyoslalo. V mesiaci september 2019 bola organizovaná brigáda v hasičskej zbrojnici za účasti rodinných príslušníkov spojená s občerstvením a gulášom.

V športovej činnosti sa naše družstvo zúčastnilo dvoch pohárových súťaží / vo Veľkom Lipníku a v Hali-

govciach/. V tomto školskom roku 2019/2020 sa nám podarilo po dohode obecného úradu a základnej školy vytvoriť krúžok Mladých hasičov, do ktorého sa prihlásilo 24 detí. Po dlhšej dobe sa názov našej obce objavilo na súpiske súťaže Mladých hasičov. Zúčastnili sa Halovej pohárovej súťaže v Plavnici v počte 4 päťčlenné družstvá z toho jedno družstvo dievčat. Obsadili pekné 4.,10., 15., 16. miesto.

Výbor DHZ sa stretával podľa potreby a vzniknutých situácií. Členovia sa podľa možnosti zúčastňovali okrskových IMZ.

V oblasti financií a hospodárenia sme aj minulý rok dostali spomínanú štátnu dotáciu. Táto bola v plnej miere využitá, zdokladovaná a vyúčtovaná. Na obecné zastupiteľstvo bola podaná žiadosť o poskytnutie dotácie, ktorá bola schválená a poskytnutá v plnom rozsahu žiadosti. Výbor DHZ v spolupráci s obcou podal aj tento rok žiadosť na rok 2020 o štátnu dotáciu. Taktiež bola zaslaná žiadosť o dotáciu z rozpočtu obce na rok 2020.

Z dôvodu zaradenia našej DHZ do plánu rozmiestnenia síl a poskytnutia bola koncom roka OR HaZZ vykonaná kontrola dokumentácie a personálneho zloženia DHZ. Výsledok kontroly bol vyhodnotený kladne, ale aj tak je potrebné doplniť jednotlivé školenia členov a zosúladiť jednotlivé termíny podľa potreby DHZ.

Týmto sa chcem v prvom rade poďakovať starostovi obce a obecnému zastupiteľstvu za spoluprácu a verím, že táto spolupráca nám vydrží aj do budúcnosti. Vďaka patrí taktiež všetkým našim sponzorom firme Comcas s.r.o., Markrup, Adevita, stolarstvo G+G a ďalším, ktorí nám pomohli pri našej činnosti. Pravdaže veľká vďaka patrí hlavne všetkým členom za ich činnosť a účasť na jednotlivých akciách. Práve všetkým do nového výcvikového roku veľa zdravia, pochopenia v rodinách, úcty za ich záslužnú dobrovoľnícku činnosť a hlavne výcvikový rok bez požiarov a ostrých zásahov.

**Výbor DHZ
Vyšné Ružbachy**

LESY SÚ NAŠÍM BOHATSTVOM,

Vážení občania!

S príchodom jarných dní sa každoročne v prírode vytvárajú podmienky pre zvýšené nebezpečenstvo vzniku požiarov. Z týchto dôvodov sa k Vám touto formou hlásia opäť hasiči s cie-

lom upozorniť Vás na typické príčiny a poskytnúť Vám rady, ako tieto riziká podstatne obmedziť.

Toto obdobie je typické ako "Jarné upratovanie", kedy dôkladne vyčistíme

všetky obytné i hospodárske budovy, odstraňujeme nepotrebné predmety a horľavý materiál a uvoľníme potrebné evakuačné priestory.

Dôrazne Vás upozorňujeme na nebezpečenstvo vypaľovania trávy, ktoré každoročne spôsobuje smrteľné zranenia najmä občanov z radov dôchodcov, ale i veľa požiarov hospodárskych budov, stohov slamy a lesných porastov.

Podľa Vyhlášky 121/2002 Z.z. fyzická osoba je podľa paragrafu 31 ods. e povinná, ak ide o činnosti spojené so spaľovaním horľavých látok na voľnom priestranstve:

Sledovať klimatické a poveternostné podmienky a kontroluje miesto spaľovania z hľadiska protipožiarnej bezpečnosti

Ukladá horľavé látky do upravených hromád vo vzdialenosti, z ktorých neohrozia sálavým teplomalebo odletujúcimi horľavými časticami okolité objekty a iné skladované alebo uložené horľavé materiály ani porasty

Zabezpečí potrebné množstvo vhodných hasiacich prostriedkov, pracovné náradie na zabránenie rozšírenia ohňa a vhodný spojovací prostriedok na privolanie hasičskej jednotky

Vykonáva kontrolu stavu miesta spaľovania a príslušných priestorov v priebe-

UPEVNĽUJÚ NÁM ZDRAVIE

hu celého spaľovania

Po skončení spaľovania vykoná dohasenie zvyškov po spaľovaní a skontroluje okolie

Jarné mesiace predstavujú obdobie, keď sa nová vegetácia len začína rozvíjať a zostatky minuloročnej suchej trávy, lístia a ihličia predstavujú veľké nebezpečenstvo vzniku požiarov a najmä rozšírenia požiarov na Slovensku, ktoré spôsobili nielen veľké finančné, ale i ekologické škody. Preto venujte pozornosť pobytu detí v prírode, pamätajte na to, že odhodaná neuhaseaná cigareta i zápalka sú čas-

ťou príčinou požiarov.

Upozorňujeme i turistov, že oheň možno klást len na určených miestach a zvýšenú pozornosť treba venovať jeho uhaseniu a uloženiu popola pri chatách.

Vážení občania, milá mládež!

Lesy sú našim bohatstvom, upevňujú a vracajú nám zdravie. Z ekologického hľadiska plnia nenahraditeľnú funkciu. Veríme, že v spolupráci so Štátnymi lesmi, urbanárskymi spoločnosťami i majiteľmi lesov sa nám s Vašou podporou podarí uchrániť prírodu pred

zbytočnými stratami.

Na záver nám dovoľte vysloviť presvedčenie, že naše rady prenesiete do svojich rodín, školských a pracovných kolektívov. Len spoločné úsilie, opatrnosť a ostražitosť nám pomôžu preklenúť toto obdobie zvýšeného nebezpečia vzniku požiarov bez veľkých morálnych a finančných strát.

Želáme Vám pokojné prežitie jarného obdobia a príjemný pobyt v prírode.

**Dobrovoľný hasičský
zbor obce
Vyšné Ružbach,
Foto: Patrik Grech**

Obec Vyšné Ružbachy pozýva
všetkých milovníkov tradičnej
kultúry na seminár

"AKO DO KROJA"

ktorý sa uskutoční dňa
25.04.2020 o 15.30 h
v budove starej školy pri kostole

Nauč sa obliecť a poskladať svoj kroj

Tkanie

na krosnách

Tkanie na krosnách /tkáčsky stav/ malo vo Vyšných Ružbachoch hlbokú tradíciu od nepamäti. Krosná v minulosti mali v každom dome. Ľudia si tkaniny vyrábali svojpomocne z lanu, ktorý si sami vypestovali na poliach. Ľan následne spracovali zaužívaným systematickým spôsobom - osev, skosenie, sušenie, namáčanie, trenie, spriadanie, tkanie.

K celému výrobnému postupu boli potrebné určité pracovné nástroje a náradia, ktoré si tiež sami vyrábali z dreva. Tkanie nebolo jednoduchou záležitosťou. Bola potrebná určitá zručnosť i skúsenosť. Ak sa ľudia chceli obliekať, nemali inú možnosť, ako si svojpomocne zabezpečiť výrobu plátna a jeho následné využitie na odev i v hospodárstve. Samotná príprava tkáčskej osnovy bola pomerne zložitá záležitosť a nie všetky ženy ju ovládali. Šikovnejšie a zručnejšie ženy pomáhali menej zručným ženám s prípravou osnovy a návinnom spriadaných lanových nití na návinnový val. Už samotné tkanie prebiehalo individuálne v každej domácnosti, najmä v zimných mesiacoch. Na jar potom plátno bielili pri potokoch, kde ho rozvinuté na drevených žrdiach pravidelne kropili a polievali vodou a slnko

ho vysušalo. Tento proces sa neustále opakoval až do úplného vybielenia.

Z plátna potom šili sukne, zástery, košele, obrusy, posteľné plachty, obliečky, vrecia, noše a iné potrebné produkty.

Podľa potreby vozili plátno farbiť a potláčať farbiam do Starej Lubovne.

Tkanie na krosnách vo Vyšných Ružbachoch sa zachovalo až do začiatku 80. rokov 20. st. V tom čase sa už ale netkalo pre úžitkové záležitosti domácnosti (okrem domácich pokrovcov z handier), ale bola to komerčná

záležitosť. Ženy tkali na objednávkú podľa dodaných predlôh pre ULUV (Ústredie ľudovej umeleckej výroby). Majsterkou tkáčstva vo Vyšných Ružbachoch bola Mária Fabisová, rod. Hanečáková (1921 - 2001). Po vymretí starej generácie žien, ktoré ovládali postup výroby, tkáčstvo v obci úplne zaniklo. Ostali po nich len tkáčske nástroje, náradia a množstvo nádherných umeleckých prác, ktoré si s úctou uchováваме.

**Spracoval:
Peter Fabis,
február 2020**

Úroveň vytriedenia odpadu

Čím viac plastov, papiera, skla a kovov z komunálneho odpadu obec vytriedi, tým menej bude platiť za uloženie komunálneho odpadu na skládke.

Od 1. januára 2019 vstúpil do platnosti nový zákon o poplatkoch za uloženie odpadov na skládkach a nariadenie vlády, ktorým sa stanovuje výška sadzieb poplatkov. Suma, ktorú obec zaplatí za uloženie komunálneho odpadu na skládku závisí od úrovne vytriedenia komunálneho odpadu. Ďalšou zmenou je v zmysle § 4

ods. 6 zákona č. 329/2018 Z. z. zverejniť úroveň vytriedenia komunálnych odpadov. Podstatnou zmenou je, že poplatok za skládkovanie pre obce sa má od roku 2019 do roku 2023 postupne zvyšovať. To

znamená, že čím budeme menej triediť, tým budeme viac platiť.

V roku 2019 je úroveň vytriedenia komunálnych odpadov v obci Vyšné Ružbachy 20,28 %.

POLOŽKA	ÚROVEŇ VYTRIEDENIA KOMUNÁLNEHO ODPADU X (%)	SADZBA ZA PRÍSLUŠNÝ ROK V EURÁCH . T-1		
		2019	2020	2021 A NASLEDUJÚCE ROKY
1	$X \leq 10$	17	26	33
2	$10 < X \leq 20$	12	24	30
3	$20 < X \leq 30$	10	22	27
4	$30 < X \leq 40$	8	13	22
5	$40 < X \leq 50$	7	12	18
6	$50 < X \leq 60$	7	11	15
7	$X > 60$	7	8	11

VÝPOČET ÚROVNE VYTRIEDENIA KOMUNÁLNYCH ODPADOV

KATALÓGOVÉ ČÍSLO ODPADU	NÁZOV ZLOŽKY KOMUNÁLNYCH ODPADOV	MNOŽSTVO ODPADOV (t)	MNOŽSTVO ODPADOV (kg)
20 01 01	papier a lepenka	6,320	6 320
20 01 02	sklo	17,290	17 290
20 01 03	viacvrstvové kombinované materiály na báze lepenky (kompozity na báze lepenky)	0,444	444
20 01 04	obaly z kovu	0,229	229
20 01 10	šatstvo	5,440	5 440
20 01 23	vyradené zariadenia obsahujúce chlórfluórované uhľovodíky	0,883	883
20 01 25	jedlé oleje a tuky	0,107	107
20 01 27	farby, tlačiarenské farby, lepidlá a živice obsahujúce nebezpečné látky	0,070	70
20 01 35	vyradené elektrické a elektronické zariadenia iné ako uvedené v 20 01 21 a 20 01 23, obsahujúce nebezpečné časti *)	1,579	1 579
20 01 36	vyradené elektrické a elektronické zariadenia iné ako uvedené v 20 01 21, 20 01 23 a 20 01 35	6,236	6 236
20 01 39	plasty	2,143	2 143
20 01 40	kovy	0,176	176
20 02 01	biologicky rozložiteľný odpad	11,000	11 000
20 03 01	zmesový komunálny odpad	195,835	195 835
20 03 07	objemný odpad	7,930	7 930
Celkové množstvo vzniknutých komunálnych odpadov		255,682	255 682
Celkové množstvo zrecyklovaných komunálnych odpadov		51,847	51 847

A preto aj my ako občania nebudeme lenivý a triedme odpad. Pamätajte na to, že zálohované obaly nepatria do koša, ale naspäť do predajne. Nezabúdajte na to, že sklu patrí **zelená**, papieru **modrá**, plastom **žltá**, kovom **červená**. **Vypracoval: Ing. Jana Mindeková**

Spoznáracie cesty
Európu
rodiny
Zamoyскеj

Členovia rodiny Zamoyských boli v našich končinách známi hlavne ako poslední majitelia hradu Ľubovňa a kúpeľov Vyšné Ružbachy, ale málo kto pozná ich súkromný život. Opisy ich osudov máme krásne popísané Máriou Zamoyskou- najstaršou dcérou Andreja a Karolíny Zamoyských. Dnes si môžete prečítať preklad kapitoly jej vzácných spomienok, ktorá sa venuje ich turistickým potulkám. Prajem vám príjemné čítanie!

Na jeseň, vždy po veľkej poľovníckej sezóne, sme sa vybrali na veľké cesty. Nemali sme ich veľmi v láske, lebo cestovať sme museli len pohromade a navštevovali sme pamiatky v rýchlosti. Na cesty sme sa vybrali všetci spolu: rodičia, deti, služobníctvo, slúžky a dojky. Každý mal nárok na dva kufre, ktoré sa posielali dopredu. Vzhľadom na to, že nás cestovalo minimálne 16 ľudí, bolo potrebné pripraviť 32 kufrov, nepočítajúc množstvo tašiek, košíkov a zvyšných vecí.

V zásade sme cestovali v noci. Cez deň sme rýchlym tempom navštevovali mestá, pamiatky alebo múzeá. Mladšie deti

z toho veľa nechápali a služobníctvo ešte menej. Niekedy nás sprevádžali ľudia, ktorí neboli ďalej ako v ich rodnej dedine. Tak ako napríklad dojka môjho brata Jána, ktorej prišlo zle hneď z prvej etapy-cesty vlakom.

Papa (Andrej Zamoyški- pozn.prekladateľ) nás stáť, aby sme cestovali stále všetci spolu. Bola to záruka, že sa nestratíme. Vchádzali sme do kostolov, aby sme si trochu oddýchli. Na ulici nás ľudia zastavovali a pýtali sa nás, či sme zájazd, lebo cestujeme skupinou. Papa sa nikdy neunavil, ale my sme boli po štyroch-piatich dňoch

podobná príchodu na Azúrové pobrežie, len si trebalo ešte pripočítať horúčavu a rôzne vtáčiky a psy, o ktoré sa bolo potrebné počas cesty starať.

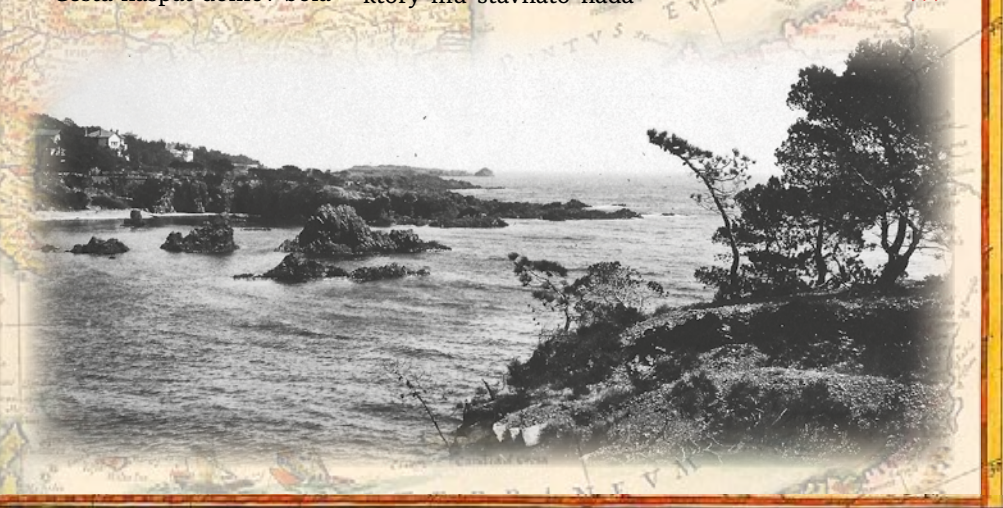
Raz, keď môj Papa cestoval sám so svojím verným papagájom, nechal ho v lôžkovom kupé voľne lietieť. Pripojil sa k nemu pán, ktorý ho požiadal zatvoriť vtáka do klieťky. Papa mu pekne vysvetlil, že sa ho nemusí obávať, lebo je to vyčvičený papagáj, ktorý nič zlé neurobí a nikomu neublíži. Spolucestujúci si teda kľudne ľahol na lôžko a spokojne zaspal, tak ako aj môj Papa. Ráno sa Papa prebudil na veľký krik. Prvé, čo zbadal, bol spolucestujúci v trenírkach, ktorý mu šťavnato nadá-

va a preklína papagája. Na nohách mu viseli roztvorené nohavice. Papa rýchlo pochopil, že sa papagáj v noci pohral s nohavicami spolucestujúceho. Bez toho, aby zobudil váženého pána, delikátne mu povytáhoval zo švíkov všetky nite.

Inokedy, raz na jar, keď sme boli v Benátkach, sa rozhodol môj Papa, že vzhľadom na to, že je pekne a teplo, pôjdeme na výlet loďou do chorvátskej Rijeky. Keď sme už boli

hotoví.

Takto sme navštívili Budapešť, Viedeň, Benátky, Padova, Miláno, Janov a atď. Naša konečná destinácia bola Cannes vo Francúzsku, kde sme sa zdržiavali niekoľko týždňov ročne. Cesta naspäť domov bola

na mori, strhol sa strašný vietor. Loď sa rozhojdala a ľuďom začalo byť zle. Mama a moji dvaja bratia s nami neboli. Na lodi bol môj najmladší brat Ján so svojou dojkou-nádhernou matrou pochádzajúcou z okolia Krakova, oblečenou v typickom kroji. Prišlo jej tak zle, že až z toho stratila mlieko. Musela som utekať do kuchyne, aby som bratovi pripravila vajíčko a polievku. V kuchyni mi z jedla prišlo pre zmenu zle mne, ale čo už? Nemala som na výber. Papa mi nakázal, aby som sa o bráčeka starala ja, lebo všetci mali moriskú chorobu.

Moja sestra Roza bola tak chorá, že som ju musela držať, lebo sa chcela hodiť do mora: «vraj, aby sa to už raz a navždy skončilo!» Z celej lode nebolo zle len kapitánovi, Papa a mojej sestre Karolíne. Na lodi cestovala aj jedna uhorská grófka. Nepoznali sme ju, ale Papa jej dobromyselne dával rôzne rady, lebo vyzerala veľmi nešťastne. Nie kvôli tomu, žeby mala moriskú chorobu, ale cítila sa

zle. Papa jej po rozhovore priniesol pohárik koňaku. Pozrela naňho vďačne a pohárik vypila na jeden šup. Z diaľky som ich pozorovala. Jednou rukou som držala sestru, ktorá chcela so všetkým «skoncovať», v druhej ruke som držala plačúceho brata. Priznám sa, že som sa na Papa veľmi hnevalla. Mohol mi radšej pomôcť sa postarať o súrodencov, ako sa ve-

novť neznámej grófke. K tomu, spanikarená Jánova dojka ležala na palube. Raz plakala a raz spievala niečo ako pieseň, v ktorej sa lúčila so svojim manželom, «ktorého už určite nikdy neuvidí»! Jej správanie ma iritovalo a maniere Papa ma dostávali do tranzu. Zrazu som si všimla zmenu tváre grófky, keď dopila koňak. Stihla len dobehnúť na okraj lode, kde jej prišlo nesmierne zle. Otočila sa potom k Papa a so škaredým pohľadom mu riadne vynadala.

Raz, na jeseň sa moji rodičia rozhodli odísť do Cannes, kde si prenajali Vilu Augustu. Odchod z Lu-

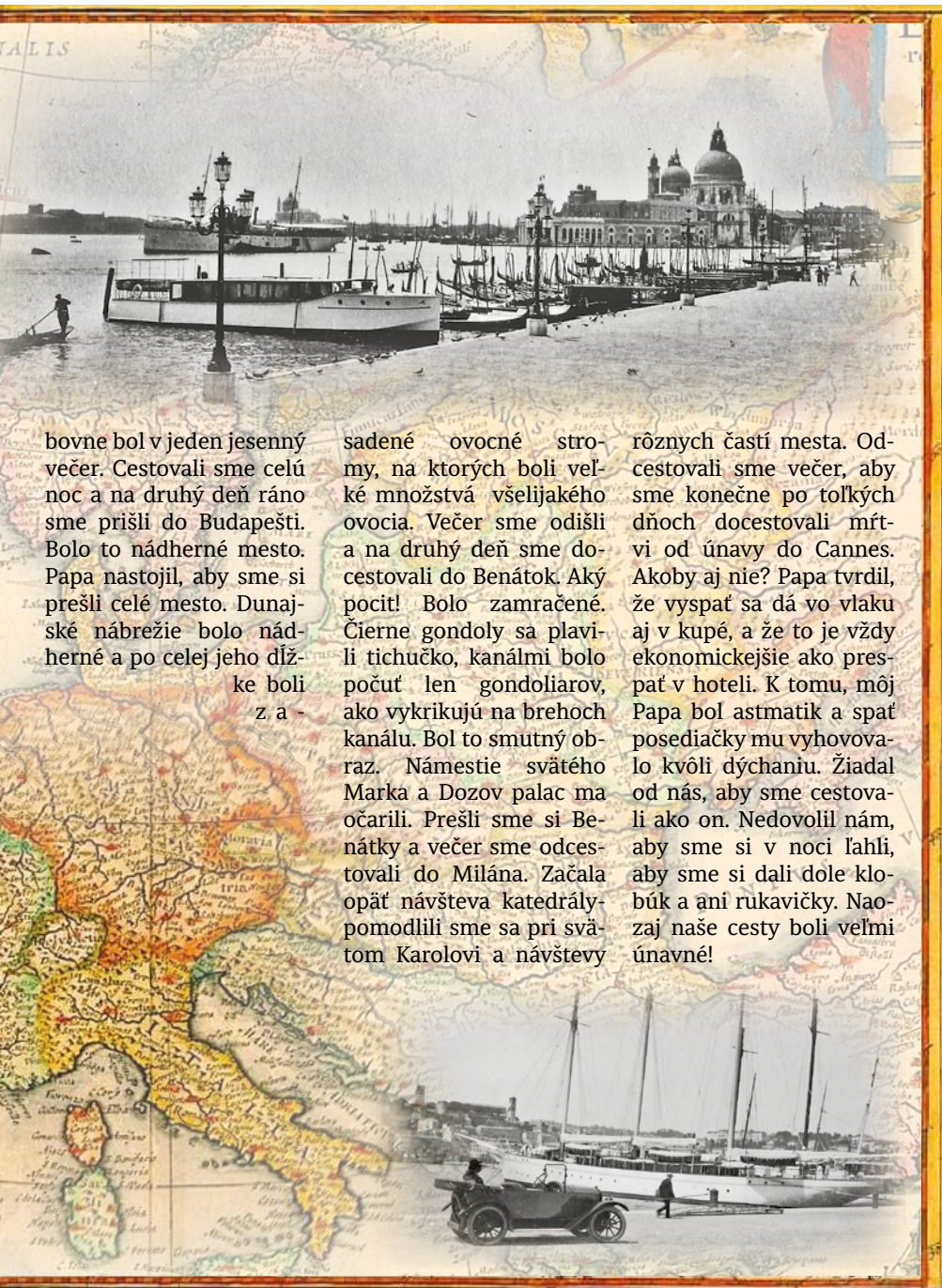

bovne bol v jeden jesenný večer. Cestovali sme celú noc a na druhý deň ráno sme prišli do Budapešti. Bolo to nádherné mesto. Papa nastojil, aby sme si prešli celé mesto. Dunajské nábrežie bolo nádherné a po celej jeho dĺžke boli z a -

sadené ovocné stromy, na ktorých boli veľké množstvá všelijakého ovocia. Večer sme odišli a na druhý deň sme docestovali do Benátok. Aký pocit! Bolo zamračené. Čierne gondoly sa plavili tichučko, kanálmi bolo počuť len gondoliarov, ako vykrikujú na brehoch kanálu. Bol to smutný obraz. Námestie svätého Marka a Dozov palac ma očarili. Prešli sme si Benátky a večer sme odcestovali do Milána. Začala opäť návšteva katedrály - pomodlili sme sa pri svätom Karolovi a návštevu

rôznych častí mesta. Odcestovali sme večer, aby sme konečne po tolkých dňoch docestovali mŕtvi od únavy do Cannes. Akoby aj nie? Papa tvrdil, že vyspať sa dá vo vlaku aj v kupé, a že to je vždy ekonomickejšie ako prespať v hoteli. K tomu, môj Papa bol astmatik a spať posediačky mu vyhovovalo kvôli dýchaniu. Žiadal od nás, aby sme cestovali ako on. Nedovolil nám, aby sme si v noci lahli, aby sme si dali dole kloúbik a ani rukavičky. Naozaj naše cesty boli veľmi únavné!

Divadelné hnutie v Obci Vyšné Ružbachy po prvej svetovej vojne

Obdobie po prvej svetovej vojne i vznik nového štátu v roku 1918 a v neposlednom rade aj výučba jazyka slovenského v našich školách od 1. januára 1919 priniesli ľuďom veľkú radosť, ale i nádej. Maďarskej reči, ktorá sa v školách vyučovala do konca roku 1918 slovenský ľud nerozumel, bola mu neprirodená - cudzia. Prínosom pre obyvateľstvo v povojnovom období boli novovzniknuté spolky a združenia. Jedným z nich bol aj divadelný spolok, ktorý vznikol v našej obci za účelom stretávania sa ľudí, rozvíjania ich vzájomnej komunikácie, spoločného trávenia voľného času, až sa ich stretnutia stali pravidel-

nými a vytvorili ochotnícku divadelnú tradíciu.

Prvé divadelné predstavenie v našej obci pod názvom BLUDÁR nacvičila s mládežou učiteľka Krausová, ktorá pochádzala z neďalekej obce Hniezdne. Bolo to v roku 1925, kedy sa divadlo odohralo v škole na provizórnom javisku. Vyhotovené bolo zo stavebných kôz, na ktorých boli uložené „slávne dosky, čo znamenajú svet...“ Divadlo vtedajšie obyvateľstvo prijalo s nadšením a ľudia si ho veľmi obľúbili. Mohli sa v ňom realizovať v slovenskej reči. Prinášalo ľuďu nové myšlienky, obohacovalo mravy, náboženskú výchovu, všeobecnú

vedomosti, ale i zábavu. Postupne sa do návčiku zapájali ďalší a ďalší obyvatelia najmä z radov mládeže. Divadlá spríjemňovali obyvateľom najmä Vianoce, Veľkú noc, fašiangy, ale hralo sa i na Troch kráľov, na Hromnice, v minulosti i na Martina. Po divadle bola vždy tanečná zábava, ktorú organizovali väčšinou herci. Výťažok zo zábavy sa použil opätovne na ochotnícku činnosť.

Veľkým prínosom rozvoja duchovnej kultúry v našej obci bolo založenie spolku telocvičnej jednoty „SLOVENSKÝ OROL“, v roku 1924. Spolok mal 80 členov. Členovia si stavebne upravili vlast-

ný spolkový dom pod názvom ORLOVŇA, čím sa prudko zaktivizovala divadelná ochotnícka činnosť.

Budova Orlovňa dostala pomenovanie podľa názvu spolku a slúži doposiaľ ako spoločenská sála. Prvým predsedom spolku bol Adam Rigo, posledným Ján Šoltis. Spolok formálne zanikol v roku 1938.

Bolo obdobie, kedy

sa v obci nacvičili v jednom roku štyri aj šesť divadelných hier. Divadelne hry sa odohrávali už na pevnom javisku. Kulisy si ochotníci vyrábali svojpomocne. Osvetlenie javiska bolo tiež len provizórne pomocou lampášov, neskôr benzínových lúčok. (Elektrifikácia obce bola až v roku 1948). Na divadelnú oponu použili domáce ľanové plátno. Herci využívali vlastné ľudové

vyživo a odevy. Neskôr využívali služby požičovne divadelných kostýmov v Martine. Mohli si to ale dovoliť len vtedy, keď vyživo dostatok predstavení a tanečných zábav. (hrali v pánskych šatách). Naším ľuďom sa ale najviac páčili hry v „našich, ružbašských“ krojoch. Jediným hudobným sprievodom bola harmonika (akordeón), alebo ústna harmonika.

Za celé to obdobie sa nacvičilo a odohralo množstvo divadelných hier slovenských spisovateľov, najviac od Ferka Urbánka, ale aj Janka Chalupku, či Jozefa Gregora - Tajovského. Hry knižne vydával spolok sv. Vojtecha i Matica Slovenská.

Postupom rokov sa v herec-
tve realizovali všetky gene-
rácie. Oduševnenou a za-
nietenou herečkou okrem

iných bola, dnes už nebohá
Katarína Sendrejová (1929 –
2019). Jej spomienky na ti-
tuly ochotníckeho divadla,

v ktorých v mnohých i ona
sama účinkovala, som pred
rokmi zaznamenal nasle-
dovne:

- Kríž pod lipami
- Otče náš
- Filoména
- Betlehemský hlásnik
- Hrob lásky
- Rozmajrín
- Prvé a posledné
sväte prijímanie r. 1936
- Kamenný chodníček
- Striga spod hája
- Vrahyňa
- Lurdská pasáčka
- Nevesta zo žalára
- Bačova žena
- Inkognito
- Richtárka
- Kubo
- Rok na dedine
- Drotár
- Škriatok
- Ulička
- Svedomie
- Pytliak
- Hriešnica
- V službe lásky
- Kmotrovci r.1950
- Hájnikova žena
- Obet spovedného
tajomstva
- Všetko naopak r.1954
- Uzol r.1956
- Páva r.1957
- Svadobný závoj r.1958
- Naši furianti
- Dobrodružstvo
pri obžinkoch r.1959
- Trampoty
s láskou r.1965
- Ženský zákon r.1969
- Kozie mlieko r.1970
- Nový život r.1970
- Testament r.1972
- Bacúchovie dvor
- Statočný valach
- Mozoľovci
- Krutohlavci
- Ježiško v závejoch
- Hora volá
- Obeta svätej omše
- Verona
- Strašidlo
- Princenzá Lola
- Slúžka z vidieku
- Pán richtár
- Žena
- Kocúrko
- Až lipa rozkvitne
- Jakub a Tekla
- Egyptský Jozef
- Márotnatný syn
- Lakomec
- Figliar Matej
- Nešťastná

Láska k divadlu a jeho bo-
hatá činnosť okrem ružbaš-
ských krojov bola pýchou
celej obce.

Väčšinu divadiel naví-
čovali s mládežou miestni
učitelia Fridrich Temkovic,

Jozef Šuba, Ján Droba, La-
dislav Godla, ale i zaniete-
ný miestny občan Ján Šoltis
napriek tomu, že nebol učí-
teľom, divadlu zaslúžil celý
svoj život. Do nácvikov sa
zapájali i kňazi a kapláni Ján

Húštava, Štrba, Juráško, Mi-
chal Kubičar, Hromada, Jo-
zef Danko, Ladislav Hudáč.

Počas druhej svetovej
vojny i niekoľko rokov po nej
ochotnícka činnosť v obci
stagnovala. Duchovní ne-

smeli nacvičovať hry s náboženskou tematikou a obľúbené hry od Ferka Urbánka boli úradmi zakázané. Hranie divadiel bolo okresným úradom cenzurované. Divadelná činnosť sa obnovila v polovici min. storočia, kedy po Stalinovej a Gottwaldovej smrti v roku 1953 nastalo mierne spoločenské uvoľnenie. 1. februára 1953 sa v obci zriadila Osvetová beseda, ktorá združovala mladých ľudí. Pracovné príležitosti zlákali najmä mladých mužov, ktorí odchádzali za prácou mimo obce, čím sa obmedzil výber vhodných hercov. No napriek tomu sa podarilo nacvičiť viacero pekných hier vďaka zanietenosti učiteľov i starších, skúsených hercov. Podnetom k ďalšej aktívnej divadelnej činnosti bolo aj zriadenie stáleho kina so širokouhlým plátnom (prvým v okrese), pevnými kreslami v hľadisku so šíkmou plochou a hlavne s viacúčelovým javiskom

s oponou a s elektromotorom. Do užívania bolo odovzdané 1. mája 1963. Pohodlné sedenie v nej našlo 200 divákov.

Zanietenosť hercov bola obrovská. Svedčala o tom vždy zaplnená sála a viacero repríz. Výkony niektorých hercov boli priam profesionálne. Niektorým hercom sa dokonca ponúkala profesionálna kariéra, ktorú ale zo skromnosti, neprijali. Z vyzbieraných peňazí zo vstupného sa zakúpili rôzne zostavy divadelných kulís, ktoré vyhotovila na objednávku Divadelná služba Martin. Herci svoje umenie prezentovali na javiskách v okolitých, ale i vzdialenejších obciach

a mestách, zúčastňovali sa na okresných prehliadkach. Obdobie rokov 1955 – 1972 bolo najplodnejším obdobím.

V 80. rokoch min. storočia po niekoľkoročnej stagnácii sa opätovne oživilo hranie ochotníckeho divadla, ktoré režíroval osvetový pracovník Peter Fabis. Nacvičilo sa viac divadelných hier, ktoré mali v minulosti veľký úspech: Statočný valach r.1978, Ulička r.1990, Kamenný chodníček r.1996, Mozoľovci r.1990. Nacvičili sa aj detské divadlá Vzducholoď, Medovníkový domček r.1989, Čertoviny r.1985.

Posledné divadelné predstavenie sa odohralo v roku 1998, teda už pred viac ako dvadsiatimi rokmi. Od vzniku divadla v obci nikdy nebola taká dlhá stagnácia. Celá jedna generácia nepoznala hodnotu divadelných dosiek, napriek tomu, že sú k tomu vytvorené podmienky. Kulisy zapadli prachom, svetlá reflektorov potemneli. Ostali nám už len spomienky, zážitky, divadelné fotoalby a množstvo textov krásnych divadelných hier, ktoré sa zachovali v archívoch obecného úradu a čakajú na opätovné oživenie.

Ostáva už len veriť, že sa nájdu mladí ľudia, ktorí po rokoch opäť oživia divadelnú tradíciu v obci.

Spracoval:

Peter Fabis, február 2020

Historické okienko

Zaniknuté priezviská v Obci Vyšné Ružbachy, ktoré sa spomínajú v rôznych dobových udalostiach, historických listinách, záznamoch, kronikách a archívoch za posledných 250 rokov. Priezviská patrili kňazom, učiteľom, zemepánom, gazdom, želiarom, sluhom, ktorí žili, alebo pôsobili na území obce Vyšné Ružbachy.

Priezviská sú zoradené v abecednom poradí.

Spracoval: Peter Fabis, Stanislav Šutor, február 2020

Babjar	Filip	Kočíš	Plonka
Baranocky	Filipek	Kohn	Pramuka
Bathory	Firtia	Kolodzei	Rigo
Beksman	Fjyrla	Korponay	Ruman
Berecsaiski	Frank	Kovacz	Rusnak
Blascak	Friedmann	Kozslak	Rychnavsky
Bodaj	Futsinszky	Kraj	Saloka
Bombara	Galasek	Kralevič	Samulya
Buczor	Galica	Krausz	Sefczik
Bzdera	Gall	Kredatus	Schneider
Cibulka	Huštava	Krolík	Schvik
Csakala	Huzsik	Kubičar	Slovik
Czaky	Chaballa	Kubzda	Slovjak
Čepirka	Chila	Kunovský	Smetanszky
Čizmarovič	Jacek	Kupčo	Šmolko
Čurcuš	Janosz	Kviatkov	Šmutko
Daniel	Jendruš	Kviatkovsky	Soltesz
Danko	Jonyi	Kvitsinszky	Somody
Dlubacski	Juraško	Lacko	Štraka
Dragošek	Jurkovský	Landor	Strelec
Droba	Kabát	Papez	Šzopkow
Dugik	Kaczur	Pardusz	Šlamko
Duhan	Kalafút	Pavlansky	Šoltis
Đurina	Kalfa	Pelegriani	Špes
Durstin	Karisny	Pelionis	Špira
Fabian	Kaspvuw	Pencak	Štrba
Fajgisz	Kažik	Petrek	Šuba
Fedorek	Kifs	Petrik	Švejna
Ferencz	Kleja	Pjendra	Švjec
Fiedor	Kleža	Pjetszko	Taik

OBEC VYŠNÉ RUŽBACHY
POZÝVA NA BESEDU

Témy besedy:

- HISTÓRIA VYŠNÝCH
RUŽBÁCH
- RUŽBAŠSKÁ
KRÁĽOVSKÁ SVADBA

NEDEĽA
26. APRÍLA
O 14.00 H
KINO VYŠNÉ RUŽBACHY

HOŠTIA:
Peter Fabis
Katarína Chapuis Šutorová

OBECNÝ ÚRAD
065 02 Vyšné Ružbachy 243

ÚRADNÉ HODINY
v zmysle
pracovného poriadku

PONDELOK 7:30 - 11:30 12:30 - 15:30

UTOROK 7:30 - 11:30 12:30 - 15:30

STREDA 7:30 - 11:30 12:30 - 17:30

ŠTVRTOK NESTRÁNKOVÝ DEŇ

PIATOK 7:30 - 11:30 12:30 - 14:30

Za gorami, za ľasami, tam som cygaňi

$\text{♩} = 116$

Za go - ra - mi, za ľa - sa - mi, tam som
Po - ša - da - ľi ve dva rym - dy, kľin - ce

cy - ga - ňi, tam som cy - ga - ňi, tam som cy - ga - ňi.
ku - va - ľi, kľin - ce ku - va - ľi, kľin - ce ku - va - ľi.

2.

Jedyn kuje, drugi duje,
tšeci funduje, tšeci funduje, tšeci funduje.
A tyn cvarty, za bżyzeckym,
dżyfce ľubuje, dżyfce ľubuje, dżyfce ľubuje.

3.

Ňypovjyc ty, svarne dżyfce,
zym če ľubovou, zym če ľubovou, zym če ľubovou.
Ale povjyc, svarne dżyfce,
zym koňom davou, zym koňom davou, zym koňom davou.

4.

Koňe pijom, koňe zerom,
z prožnyj drabiny, z prožnyj drabiny, z prožnyj drabiny.
Uz jym še došč, naľubovou,
svarnyj dżyfcyny, svarnyj dżyfcyny, svarnyj dżyfcyny